

СЕКЦІЯ 4

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА УПРАВЛІНСЬКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ-ЛІДЕРА

Голова секції: проф. Ігнатюк О.А.
Секретар секції: асп. Сидоренко О. О.

Артеменко О. В.
Науковий керівник: д. пед. н., проф. Ігнатюк О. А.
НТУ «ХП»

РОЛЬ САМООЦІНКИ У ФОРМУВАННІ ЖИТТЄВИХ ПЕРСПЕКТИВ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК МАЙБУТНІХ ЛІДЕРІВ

Актуальність проблеми дослідження не викликає жодних сумнівів, адже сучасна система освіти орієнтована не лише на засвоєння знань, а й на розвиток особистості, здатної до самостійного життєвого вибору та соціальної активності. У цьому контексті особливої уваги потребує формування життєвих перспектив старшокласників, які стоять на порозі професійного й особистісного самовизначення. Самооцінка виступає внутрішнім регулятором поведінки, що впливає на рівень домагань, впевненість у власних силах та готовність майбутніх фахівців проявляти лідерські якості.

Мета роботи: висвітлити роль самооцінки старшокласників у формуванні їхніх життєвих перспектив та лідерського потенціалу.

Самооцінка особистості – це суб'єктивна оцінка людиною своїх якостей, можливостей та успішності, що формується під впливом соціального досвіду та оцінок оточуючих і є ключовим елементом самосвідомості, який визначає ставлення до себе та своє місце у світі. Вона може бути адекватною (здоровою), коли людина реалістично оцінює себе, завищеною або заниженою.

Здорова самооцінка передбачає гармонійне співвідношення реального та ідеального «Я», визнання своїх сильних та слабких сторін, що сприяє життєвій стійкості та успіху. Наукові нароби в цій площині знаходять відображення в

наукових працях дослідників: Балла Г.О., Беха І.Д., Гури Т.В., Грень Л.М., Ігнатюк О.А., Михайліченко В.Є., Підбуцької Н.В., Панфілова Ю.І., Рибалки В.В., Рибалко Л.С., Саєнко Н.В., Солодовник Т.О., Сущенко Л.О., Романовського О.Г., Чебакової Ю.Г., Шаполової В.В., Штефан Л.А. та інших.

Самооцінка визначає характер ставлення особистості до власних можливостей і досягнень, що безпосередньо відображається на процесі планування майбутнього. Відомий педагог І.А. Зязюн обґрунтував, що саме розвинена «Я» - концепція виступає ключовим чинником формування мотивації молоді людини та сприяє її прагненню до досягнення важливої мети.

Старший шкільний вік є важливим етапом особистісного розвитку, упродовж якого відбувається активне усвідомлення власної ідентичності, осмислення своїх можливостей та вибір життєвих орієнтирів. Старшокласники з адекватною самооцінкою здатні реалістично оцінювати власний потенціал, ставити досяжні цілі та проявляти ініціативу у навчальній і соціальній діяльності. Такий тип самооцінки створює сприятливі умови для розвитку відповідальності, самостійності та лідерської спрямованості.

Натомість неадекватна самооцінка може призводити до невпевненості, уникання складних завдань або, навпаки, до переоцінювання власних можливостей, що ускладнює формування життєвих перспектив.

Новизна підходу полягає у розгляді самооцінки як чинника, що поєднує особистісні ресурси старшокласника з його уявленнями про майбутню лідерську роль у суспільстві. Таким чином, рівень і характер самооцінки значною мірою визначають процес формування життєвих перспектив старшокласників як майбутніх лідерів. Розвиток позитивної та реалістичної самооцінки сприяє усвідомленому життєвому плануванню й активній соціальній позиції учнівської молоді.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямовувати на вивчення ефективних методів формування адекватної самооцінки (формування в старшокласників упевненості в собі, прийняття власної особистості, формування позитивного бачення майбутнього), що допоможе свідомо

вибудувати індивідуальні життєві плани та створення психолого-педагогічних програм розвитку лідерського потенціалу старшокласників.

Бейка І. А.
Науковий керівник: д. пед. н., проф. Ігнатюк О. А.
НТУ «ХП»

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ З ІНШИМИ НАУКАМИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність дослідження не викликає сумнівів, адже соціальна педагогіка за своєю природою є інтегративною галуззю знань, що не може існувати ізольовано. Ефективне вирішення складних проблем соціалізації особистості та допомога вразливим категоріям населення вимагають від фахівця виходу за межі суто педагогічного інструментарію та залучення досягнень суміжних наук.

Мета роботи полягає у розкритті міждисциплінарних зв'язків соціальної педагогіки із іншими науками в контексті формування сучасного конкурентоспроможного фахівця соціономічної сфери діяльності.

Глибинне розуміння об'єкта соціальної педагогіки – людини в соціумі – забезпечується насамперед тісним зв'язком із психологією. Психологічні знання дозволяють соціальному педагогу враховувати вікові та індивідуальні особливості, емоційний стан клієнта та механізми формування особистості. Без розуміння психічних процесів неможливо дібрати ефективні методи корекції поведінки чи адаптації.

Також дуже важливим є зв'язок із соціологією та психологією. Якщо психологія допомагає зрозуміти внутрішній світ людини, то соціологія дає інструменти для аналізу зовнішнього середовища. Соціальний педагог використовує соціологічні дані для вивчення впливу соціальних інститутів (сім'ї, школи, громади), аналізу соціальної стратифікації та динаміки суспільних процесів, що безпосередньо впливають на формування особистості.